

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«ЧЕРНІГІВСЬКИЙ КОЛЕГІУМ»
ІМЕНІ Т.Г. ШЕВЧЕНКА

НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ
ІНСТИТУТ ІСТОРІЇ ТА
СОЦІОГУМАНІТАРНИХ
ДИСЦИПЛІН ІМЕНІ
О.М. ЛАЗАРЕВСЬКОГО

КАФЕДРА
ВСЕСВІТНЬОЇ ІСТОРІЇ ТА
МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН

СИЛАБУС

навчальної дисципліни

ІСТОРІЯ СЛОВ'ЯН

друга половина ХХ – початок ХХІ ст.

Освітній ступінь
Галузь знань
Спеціальність
Освітньо-професійна програма
Кількість кредитів
Рік підготовки, семестр
Компонент освітньо-професійної програми
Дні занять
Мова викладання
Консультації

Викладач

Контакти

бакалавр
03 Гуманітарні науки
032 Історія і археологія
Історія і археологія
3,5
4 рік, II семестр
Основна

українська
щовівторка 13.00–14.00 (304 кабінет, з
можливістю дистанційної роботи на платформах
ZOOM та Google-class).
кандидат історичних наук
Ципляк Наталія Олегівна
E-mail: nata.tsyplyak@gmail.com

ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

Навчальна дисципліна «Історія слов'ян другої половини ХХ-початку ХХІ ст.» вивчає політичні, соціокультурні, економічні процеси слов'янських країн в означений період.

Програма навчальної дисципліни складається з трьох змістових модулів:

1. Слов'янські країни в роки II Світової війни
2. Слов'янські країни між тоталітаризмом і демократією.
3. Сучасна історія слов'янських держав.

Метою дисципліни «Історія слов'ян другої половини ХХ – початку ХХІ ст.» є формування у здобувачів освіти знань про головні етапи та події в історії слов'янських народів та визначення їх місця в європейській та світовій історії.

ФОРМУВАННЯ ПРОГРАМНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ І РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Шифр згідно ОПП	Компетентності
ЗК 3	Здатність до абстрактного мислення, аналізу і синтезу.
ЗК 4	Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.
ЗК 6	Здатність до пошуку та аналізу інформації з різних джерел.
ЗК 8	Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях.

ЗК 9	Здатність бути критичним і самокритичним.
ЗК 10	Здатність працювати в команді.
СК 1	Усвідомлення взаємозв'язку між фактами, подіями, явищами і процесами в минулому та сучасності.
СК 2	Усвідомлення відмінностей в історіографічних поглядах різних періодів та в різних контекстах.
СК 4	Здатність використовувати у професійній діяльності наукові праці та інформаційно-довідкові видання (бібліографічні довідники, путівники до архівних фондів, архівні описи тощо), сучасні інформаційно-пошукові системи.
СК 8	Здатність використовувати у фаховій діяльності знання гуманітарних та соціальних наук, вміння аналізувати, оцінювати і прогнозувати політичні, економічні, культурні й соціальні події та явища.
СК 9	Здатність працювати з історичними текстами і документами, коментувати, анотувати їх відповідно до певних критеріїв; презентувати і обговорювати результати наукових досліджень.
СК 10	Здатність вільно оперувати спеціальною термінологією.
СК 13	Здатність визначати причинно-наслідкові зв'язки розвитку людської цивілізації, основні етапи її становлення.
	Здобувач вищої освіти буде здатен Програмні результати навчання
	Знати найважливіші факти історичного минулого українського народу і історії людства загалом, а також мати більш глибокі знання про певний історичний період або проблему.
	Розуміти контекст і причини відповідних історичних подій та використовувати ці знання у професійній діяльності.
	Знати основні підходи до вивчення вітчизняної та світової історії, принципи і методи історичного пізнання, основні типи і види історичних джерел.
	Володіти понятійно-категоріальним апаратом історичної науки, професійно оперувати науковими термінами, прийнятими у фаховому середовищі.
	Вміти працювати з письмовими, речовими, етнографічними, усними, архівними та іншими історичними джерелами.
	Брати участь у плануванні та виконанні наукових досліджень у сфері історії, презентувати результати досліджень, аргументувати висновки детальні знання про певний історичний період або проблему.
	Здійснювати аналіз ситуацій з урахуванням історичного контексту та/або історичних передумов.
	Розуміти загальні та специфічні риси історичного розвитку різних регіонів України, Європи та світу, фактори, що зумовлюють різноманіття культур та національних спільнот, ефективно співпрацювати з носіями різних історичних та культурних цінностей.

ЗМІСТ ДИСЦИПЛІНИ

№	Назва теми	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота
Модуль I				
1	Слов'янські країни напередодні II Світової війни.	2		2
2	Слов'янські країни в роки II Світової війни.	2		6
3	Наслідки II Світової війни для слов'янських країн.	2	2	2

Модуль II				
4	Польська Республіка	2	2	2
5	Чехословацька Республіка.	2	2	2
6	Болгарська у 1945-1989 рр.	2	2	2
7	Югославія у 1945 - 1990 рр.	2	2	4
8	СРСР 1945 – 1991 рр.	4		10
Модуль III				
9	Республіка Польща у 1989 - 2020 рр.		2	4
10	Чехія і Словаччина у 1989 - 2020 рр.		2	4
11	Республіка Болгарія.		2	4
12	Розпад СФРЮ та поява нових держав.	2	4	6
13	Розпад СРСР і становлення нової Росії	4		9
14	Білорусь на зламі ХХ-ХХІ ст.	2		2
Разом за курс - 105 год		26	20	59

Тематика практичних занять.

Модуль I

Тема 1. Наслідки II Світової війни для слов'янських країн. (2 год)

План:

1. Повоєнне врегулювання.
2. Розширення сфер впливу СРСР.
3. Поглиблення розколу світу та «холодна війна».
4. Формування соціалістичного блоку та відносини між країнами регіону.

Модуль II

Тема 2. Польська Республіка (2 год)

План:

1. Курс на встановлення комуністичної диктатури.
2. Польська «відлига».
3. Десятиліття Е. Герека

Тема 3. Чехословацька Республіка. (2 год)

План:

1. Встановлення комуністичної диктатури.
2. «Празька весна».
3. Криза тоталітаризму.

Тема 4. Болгарська у 1945-1989 рр. (2 год)

План:

1. Встановлення тоталітарного режиму.
2. «Квітнева лінія».
3. Криза режиму Т. Живкова.

Тема 5. Югославія у 1945 - 1990 рр. (2 год)

План:

1. Формування режиму Й. Броз Тіто.
2. Модель «самоврядного соціалізму».
3. Криза югославської моделі.

Модуль III

Тема 6. Республіка Польща у 1989 - 2020 рр. (2 год)

План:

1. Переговори «круглого столу».
2. Економічна трансформація: «шокова терапія».
3. Розстановка політичних сил.
4. Польща у міжнародній політиці.

Тема 7. Чехія і Словаччина у 1989 - 2020 рр. (2 год)

План:

1. Оксамитова революція».
2. Чеська республіка:
  - суспільно- політичні зміни;
  - основні складові економічної реформи;
  - зовнішня політика;
  - розвиток культури.
3. Словацька республіка:
  - суспільно-політичні процеси;
  - економічні перетворення;
  - зовнішня політика;
  - розвиток культури.

Тема 8. Республіка Болгарія. (2 год)

План:

1. Демократична революція 1989 р.
2. Реформи в економіці.
3. Напрямки зовнішньої політики.
4. Розвиток культури.

Тема 9. Розпад СФРЮ та поява нових держав. (4 год)

План:

- 1.Розпад СФРЮ та його наслідки.
- 2.Сербія і Чорногорія.
- 3.Боснія і Герцеговина.
- 4.Республіка Македонія.
- 5.Словенська республіка.
- 6.Хорватська республіка.

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ТА ЛІТЕРАТУРА

1. Баран З., Кріль М. Історія Югославії. 1918-1990 рр. Текст лекцій. Львів, 1997.
2. Газін В.П., Копилов С.А. Новітня історія країн Європи та Америки (1945 - 2002 рр.). Київ, 2004.
3. Дюрозель Ж.Б. Історія дипломатії від 1919 р. до наших днів. Київ, 1995.
4. Зашкільняк Л.О., Крикун М. Г. Історія Польщі: Від найдавніших часів до наших днів. Львів, 2002.
5. История Белоруси. Учебное пособие. Минск, 1997.
6. Історія південних і західних слов'ян. Підручник. Київ, 1987.
7. Історія Центрально-Східної Європи. Посібник для студентів історичних і гуманітарних факультетів університетів / За ред. Л. Зашкільняка. Львів, 2001.
8. Кріль М.М. Історія країн Центрально-Східної Європи (кінець ХХ - початок ХХІ ст.): Навчальний посібник. Київ, 2008.
9. Кріль М. Розпад югославської федерації та утворення нових держав на Балканах. Текст лекції. Львів, 1996.
10. Кріль М. Суспільно-політичний розвиток Словаччини 1945-1995. Текст лекцій. Львів, 1996.
11. Політичні кризи та антитоталітарні рухи в країнах Східної Європи (50-80- ті роки ХХ ст.). Харків, 2000.
12. Пугач Є.П. Встановлення тоталітарних режимів в Центральній та Південно-Східній Європі. Харків, 2008.
13. Пугач Є.П., Страшнюк С.Ю. Історія західних та південних слов'ян ХХ століття. Посібник. Харків, 1998.
14. Чигринов П.Г. Очерки истории Беларуси. Учеб. Пособие для вузов. Минск, 2000.
15. Чорній В. Історія Болгарії. Львів, 2007.
16. Яровий В.І. Історія західних і південних слов'ян у ХХ столітті. Курс лекцій. Київ, 1996.
17. Яровий В.І. Новітня історія країн Східної Європи. 40-90-ті роки ХХ ст. Київ, 1997.
18. Яровий В.І. Новітня історія Центральноєвропейських та балканських країн. ХХ століття. Київ, 2005.

ПОЛІТИКА ДИСЦИПЛІНИ ТА ОЦІНЮВАННЯ

Студент має право:

- вільно висловлювати свої думки усно або письмово, аргументуючи їх знаннями;
- вносити пропозиції щодо формування та реалізації власної освітньої траєкторії; активізації власної самостійної пізнавальної діяльності, форм і методів проведення аудиторних занять;
- відпрацьовувати пропущені заняття в установленому порядку;
- отримати індивідуальні консультації у викладача.

Студент зобов'язаний:

- відвідувати заняття всіх видів відповідно до встановленого дирекцією розкладу, запізнення на заняття допускається тільки з поважних причин;
- брати активну участь у роботі під час аудиторних занять, дотримуватися правил етичної поведінки, поважати думки та права інших студентів і викладача;
- відпрацьовувати пропущені заняття;
- набрати під час вивчення навчальної дисципліни мінімум 35 балів.

Політика щодо дедайнів та перескладання. Пропущені з поважної причини заняття дозволяється відпрацьовувати **впродовж семестру**, але **до початку залікової сесії** при наявності документа-підстави (довідки, розпорядження про індивідуальний графік відвідування тощо).

Політика щодо академічної доброчесності. Студенти керуються нормами «Положення про академічну доброчесність здобувачів освіти в національному університеті «Чернігівський

колегіум» імені Т.Г. Шевченка» (Наказ Ректора № 383 від 27.12.2019 р. зі змінами і доповненнями від 23.12.2020 (<https://drive.google.com/file/d/1YOj2QK3xW-03evO8Tkg1o3ZKUAbBL-VH/view>)).

Політика щодо викладання. Викладання навчальної дисципліни відбувається на засадах студентоцентризму, антропоцентризму, гуманізму, поваги до соціокультурного плюралізму.

Розподіл балів

Види контролю	Кількість	Бали	Загальна кількість балів
Робота на практичному занятті	10	5	до 50
Тести (платформа Online Test Pad)	1	10	до 10
Самостійна робота	3	5	до 15
Підсумковий контроль (екзамен)	1	25	до 25
Усього			100